

Zuiderzeemuseum in het nieuws

Collectie Verkade naar Zaans Museum

VAN ONZE VERSLAGGEFFSTER

ZAANDAM - De collectie van Verkade gaat niet naar het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen. De Stichting Behoud Cultureel Erfgoed Verkade heeft zich teruggetrokken en wil een nieuw te bouwen paviljoen betrekken bij het Zaans Museum in Zaandam.

De stichting krijgt daarbij de volledige steun van de gemeente Zaanstad en het Zaanse bedrijfsleven. „Wij hebben een unieke en waardevolle bedrijfscollectie. Iedereen, ook het Instituut Collectie Nederland (ICN), is het erover eens dat die bij elkaar gehouden moet worden. Dat is moeilijk verenigbaar met het totaalconcept van het Zuiderzeemuseum. Het museum wilde de collectie presenteren als een voorbeeld van een industrieel bedrijf. Ze zouden belangrijke elementen van onze collectie tonen, maar als onderdeel van het Zuiderzeeverhaal. Wij kregen het gevoel dat we dan toch behoorlijk wat identi-

teit moesten inleveren”, aldus E. Verkade, voorzitter van de Stichting Behoud Cultureel Erfgoed Verkade. Het Zuiderzeemuseum is bij monde van directeur K. Weeda teleurgesteld. „Wij gingen er toch vanuit dat de collectie van Verkade een waardevolle toevoeging zou zijn voor ons museum.”

Kosten

Beide partijen stellen in goed overleg uit elkaar te gaan. Al zijn achter de schermen de gesprekken nog niet ten einde: „Wij hebben hiervoor kosten gemaakt”, verklaart Weeda. „Wij gaan er vanuit dat de stichting met een goede compensatieregeling komt.”

Directeur F. Renckens-Stenneberg van het Zaans Museum ontvangt de bedrijfscollectie van Verkade met open armen. Renckens vindt dat de collectie gewoon thuishoort in de Zaanstreek en niet in het Zuiderzeemuseum.

→ Stad en Streek: Besluit Verkade verrast Zuiderzeemuseum

Die culturele waarde werd medio vorig jaar dik onderstreept in een uitgebreid en diepgravend rapport van het Instituut Collectie Nederland, op initiatief van het Zuiderzeemuseum. Daarmee hebben wij waarschijnlijk ons eigen graf gegraven. Door dat rapport werd Zaandam ineens wakker, niet toevallig net toen wij definitief in zee gingen met Verkade. Maar wellicht hebben wij daarmee ook de historisch juiste rol gespeeld. Want inderdaad: Philips en Verkade hebben met elkaar gemeen dat ze bij één stad horen. Jammer alleen dat er zoveel water door de Zaan moest stromen, drie jaar lang, voor men zich dat begon te realiseren. Dat pleit niet voor het historisch besef binnen de Zaanse politiek. Maar à la Cruyff is er ook een keerzijde: beter laat dan nooit.

Of we daar gerust op kunnen zijn, moeten we afwachten. Verkade kiest nu tegen de museale context en voor het attractieve spektakel. Daarmee zou die unieke waarde van de collectie wel eens onrecht kunnen worden gedaan. Voor het Zaans Museum moet dat op z'n minst een waarschuwing zijn. Maar in Enkhuizen zien wij natuurlijk niet om in wrok. Geschiedenis staat nu eenmaal bol van emotie en voor een familiebedrijf geldt dat misschien wel driedubbel. Dat maakt het niet makkelijk voor een museum. Museale standaards zijn daar kennelijk niet toereikend voor. De vraag blijft dan alleen nog of een collectie van (inter)nationale allure thuishoort in een lokaal museum. Die kunnen wij in dit stadium niet beantwoorden. Zeker niet in dispuut met al die mensen in de Zaanstreek die hun koekjesfabriek niet kwijt willen.

Het Zuiderzeemuseum is daarmee natuurlijk allerm minst ten dode opgeschreven. Onze eigen collectie verschaft ons ruimschoots voldoende maatschappelijke betekenis. Die hadden we kunnen vergroten door het erfgoed van Verkade in die context te ontsluiten, maar zonder gaan wij verder op onze eigen weg. Dat betekent dat wij ons historische verhaal nadrukkelijk ook in een virtuele context gaan vertellen. Om meer mensen aan te spreken. En vooral ook mensen die meer willen weten over hun verleden. Het internet biedt daarvoor nieuwe kansen. Die benutten we nu al binnen het digitale Geheugen van Nederland. En daar gaan wij volop mee door nu onze hele collectie digitaal beschikbaar is. Ook 'alle dagen zonder Verkade' scheppen wij onze eigen museale toekomst.

Arnout Weeda

Alle dagen zonder Verkade

Verkade komt niet naar Enkhuizen. Die onverwachte boodschap van de gelijknamige stichting kwam eind februari hard aan in ons museum. We hadden samen mooie plannen gesmeed. De fondsenwerving daarvoor was in volle gang en kreeg goede respons. In november was de Stichting Verkade nog razend enthousiast over het ontwerp voor de aanbouw aan het binnenmuseum aan de Kade. En over onze plannen voor de inrichting: Verkade als voorbeeld van industriële ontwikkeling aan het begin van de vorige eeuw. Daarmee zou een unieke bedrijfscollectie goed uit de verf komen voor een breed publiek. Dat waren we ook verplicht aan de culturele en historische waarde van dat erfgoed.